

HET AARDEWERK VAN DE GRAUWAART

NA HET FEEST DE SCHERVEN

Middeleeuwen

“Wat duivel! Dit is niet te vreten!”

In de eetzaal van het Huis Grauwaart viel een verbaasde stilte.

Het was een mooie, zonnige dag geweest en de jachtpartij was goed verlopen. De heer des huizes had de jagers en hun dames uitgenodigd voor een feestelijk avondmaal, waarbij de wijn rijkelijk vloeide.

Verbaasd keken de dames en heren naar de grote, bebaarde man, die wankelend overeind probeerde te komen. Het was Arnulf, de jongste broer van de heer des huizes. Aan zijn waterige oogjes was duidelijk te zien dat hij wijn niet vies vond en lekker eten evenmin...zijn overkleed zat onder de vlekken! Maar nu was hij blijkbaar niet erg tevreden...

”Te Droes!” bracht hij met dubbelslaande tong uit. “Dit is geen ssssoep...dit is een aansslag op mijn tong!”

“Dat issss te horen, broertje!” zei de heer des huizes lachend. “Maar hou je een beetje rustig!”

“Russtig? Russtig?” nijdigde Arnulf. “Naar de hel met die kok van jou! Dit sssmaakt naar geitenpiesss!” De gasten begonnen te lachen, die hielden wel van ondeugende grapjes en vieze woorden! “Heb je dat dan wel eens eerder geproefd?” vroeg een van de gasten.

Arnulf hoorde het niet eens. Hij schopte zijn stoel om en beende in de richting van de deur, de bedienden weken links en rechts uit om niet onder de voet gelopen te worden. In een nis van de feestzaal stond een van de gasten net gebruik te maken van een van de pispotten, die voor dit doel gereed stonden.

Zonder op te letten of de man klaar was, rukte Arnulf de kamerpot uit diens handen, waarbij een flinke puts over de rand kolkte. “Ik zal die kok dit eens eventjesss door zijn sssstrot gieten!” stamelde hij.

Gierend van de lach zag het feestgezelschap hem in de gang verdwijnen.

Wankelend, scheldend en morsend zocht de aangeschoten feestganger zijn weg naar beneden, naar de keukens. De kok en de koksmaats doken weg bij zijn nogal ontluisterende entree...

Tierend zocht Arnulf zijn weg door de overvolle keuken en struikelde over een spit dat daar klaar stond om schoongemaakt te worden. De kamerpot viel uit zijn handen in stukken en met veel geraas van brekend aardewerk viel de dronkeman zelf ook op de keukenvloer. Het scheelde niet veel of zijn haar en kleding vatten vlam door het open vuur!

“Laat mij niet alles alleen dragen, Hinkepink!”

De ochtend na het feest was het huishoudelijke personeel van Huis Grauwaart druk bezig met opruimen en schoonmaken.

De gasten hadden zich kostelijk geamuseerd, vooral toen die koddige Arnulf, nog steeds dronken, half bewusteloos uit de keuken naar het feestgezelschap was teruggedragen. Met hem kon je lachen!

Het feestmaal was voor de overige gasten blijkbaar wel een succes geweest, want het was nagenoeg allemaal opgegaan, behalve dan de broodresten en afgekloven botjes die overal op de tafel en grond verspreid lagen. Dienstmeisjes veegden de voedselresten, samen met al het gebroken vaatwerk, bij elkaar.

Beneden in de keuken had de kok de inventaris opgemaakt. Naast het normale schoonmaken, had de inval van de jongste broer van hun meester nogal wat schade veroorzaakt. De urine op de vloer was snel opgedept, maar er waren nogal wat scherven. Van een paar kookpotten waren de pootjes afgebroken, andere lagen helemaal in gruzelementen. Ook een vetvanger en een vuurklok waren aan diggelen gegaan.

Op het Huis werkte nog maar kort een jongen uit het dorp. Hij werd Hinkepink genoemd. Natuurlijk heette hij niet echt zo, maar als heel klein jongetje was zijn been gebroken en het was nogal raar geheeld. Iemand noemde hem Hinkepink en sindsdien was zijn echte naam door iedereen vergeten. Door zijn gebrek was Hinkepink niet geschikt voor zware arbeid op het land of aan de kaden, ook al omdat hij niet sterk was en veel hoestte. Dat zijn vader arm was en dat de kinderen ondervoed waren, werkte ook al niet zo mee om van Hinkepink een grote, sterke kerel te maken. Tot overmaat van ramp was zijn moeder, die ook al zo hoestte, nog maar kort geleden gestorven.

Ten einde raad was Hinkepink door zijn vader naar het Huis Grauwaart gebracht, waar de kok zich gelukkig over hem ontfermd had.

“Laat mij niet alles alleen dragen, Hinkepink!”

De koksmaat sjarde aan de mand met afval en Hinkepink deed zijn best ook een deel van het gewicht te dragen. “Dat is me wel een feestje geweest!” zei de jongen.

“Praat me er niet over!” mopperde de koksmaat. “Jij boft dat de kok je vroeg naar bed heeft gestuurd! Normaal is het al een heel werk, zo’n vreetpartij... maar als dan ook nog zo’n dronken tierelier de boel komt vernielen...”

Hij schrok van zijn eigen woorden en keek schichtig om zich heen of niemand zijn oneerbiedige praat over zijn werkgever en diens familie gehoord had.

Gelukkig stonden ze er alleen bij de afvalkuil.

Samen gooiden ze alle scherven er in...van kookpotten (“Grapen, noemen ze die”, zei de koksmaat) en van een grote vetvanger. Hij rook nog lekker naar geroosterd vlees!

“Wat is dit geweest?” vroeg de jongen, een grote scherf van grijs aardewerk omhooghoudend. “Dat is van een vuurklok.” zei de koksmaat. “ ’s-Nachts mag er geen vuur meer branden in het Huis... vanwege het brandgevaar, natuurlijk. Alleen moet

je dan ’s-ochtends weer helemaal vuur gaan maken. Daarom zetten we die vuurklok over de gloeiende kooltjes. Er komt dan weinig lucht bij het vuur en de kooltjes branden niet helemaal op; ze doven heel langzaam.

Meestal kun je dan de volgende ochtend het vuur weer aanblazen.

Wel jammer dat die nou net aan barrels ligt! Dit grijze aardewerk komt helemaal uit Utrecht en dus moeten we wachten tot er ooit weer eens een potschip met nieuwe voorraad aanmeert.”

“Hè? Een pispot? Wat doet die nou in de keuken?” vroeg Hinkepink bij de laatste scherven.

“Een grapje van Heer Arnulf...die vergeleek de inhoud ervan met een van de gerechten!” zei de koksmaat smalend.

“Stop die vent volgende keer maar meteen onder een vuurklok!” zei Hinkepink flink.

“Stil!” zei de koksmaat en schichtig keken ze beiden om zich heen.

Hans Doornweerd/Latifundium ad Flevum (LatAF)

VERHAAL